

Utsädesmängd och såtid i havre

Av Anders Bauer, HIR Malmöhus, 237 91 Bjärred
E-post: anders.bauer@hush.se

Sammanfattning

- År 2008 gav 200 grobara kärnor/m² (ca 85 kg/ha) bäst netto. Resultatet, som avviker från tidigare försök, beror på den torra våren och försommaren.

Under 2008 har det genomförts 3 försök. Torka och fågelskador gjorde att den senare såtiden kasserades på två av försöksplatserna. Försöksserien finansieras av Skåneförsöken.

Inledning

Under 2008 skördades försöksserien L7-550 för andra gången. Frågeställningen för försöksserien är hur väl nuvarande utsädesmängdsrekommendationer i havre, som bygger på försöksserie L7-530 från 1989-1991, stämmer med ett nyare sortmaterial och en till viss del förändrad odlingsteknik. I försöksserien jämförs också vilken inverkan såtiden har på utsädesmängden.

Försöksplan

Försöksplanen är utformad så att utsädesmängderna 200, 300, 400, 500 och 600 grobara kärnor/m² jämförs i sorterna Belinda och Ivory vid två såtidpunkter med två veckors mellanrum.

Resultat

Tabell 1. Medeltal 3 försök 2008, L7-550.

Sort	Grobara kärnor/m ²	Såtidpunkt	Skörd dt/ha	Rel. Tal	Rymd vikt g/l
Belinda	200	23-26/4	50,0	100	562
Belinda	300	23-26/4	50,8	101	560
Belinda	400	23-26/4	49,8	100	566
Belinda	500	23-26/4	51,3	102	565
Belinda	600	23-26/4	47,7	95	576
Ivory	200	23-26/4	41,0	100	561
Ivory	300	23-26/4	39,1	95	557
Ivory	400	23-26/4	42,2	103	557
Ivory	500	23-26/4	40,5	99	569
Ivory	600	23-26/4	39,9	97	560

Eftersom två av de senare såtidpunkterna kasserades, redovisas bara resultaten för den första såtidpunkten i tabell 1. Årets resultat visar att det är mycket små skillnader mellan de olika utsädesmängderna och att de två sorterna reagerar likartat. Rymdvikten har inte påverkats av utsädesmängden. Däremot har Belinda avkastat betydligt bättre än Ivory på alla tre försöksplatserna.

På den försöksplats, där den senare såtidpunkten skördades, steg skörden med ökad utsädesmängd. I jämförelse med den tidiga såtidpunkten sjönk skörden med cirka 40 % och rymdvikten var cirka 90 gram lägre.

Diskussion

Våren och försommarens mycket torra väderlek har naturligtvis haft en stor inverkan på årets resultat. Att skördenivån 2008 var ca 20 dt/ha lägre än 2007 förklaras till viss del med den sena såtidpunkt, men framförallt var det bristen på vatten som begränsat skördarna.

I tabell 1 redovisas skördenivån för de olika utsädesmängderna och i princip har full skörd erhållits vid den lägsta utsädesmängden. Vid en beräkning av den ekonomisk optimal utsädesmängd blir det än tydligare att 200 grobara kärnor/m² (ca 85 kg/ha) varit bäst. Om utsädesmängden ökas från 200 till 300 grobara kärnor/m² sjönk lönsamheten med 100 kr/ha.

När försöksmaterialet analyseras visar det sig att:

- Antalet vippor/m² ökar med ökad utsädesmängd.
- Tusenkornvikten inte påverkas av utsädesmängden.
- Skörd inte påverkas av utsädesmängden.

Ur dessa fakta dras slutsatsen att antalet kärnor/vippa minskar med ökad utsädesmängd. Det är förvisso normalt att antalet kärnor/vippa minskar med ökad beståndstäthet, men oftast stiger skörden med ökad utsädesmängd. Förklaringen till att skörden inte har stigit beror troligen på att växtmassan blivit för stor i förhållande till det vatten som finns tillgängligt i markprofilen och därmed begränsat skörden.

Rekommendation

Ovanstående diskussion skall ses som en till förklaring till ett enskilt försöksår och föranleder i sig ingen ändring av våra utsädesmängdsrekommendationer.

För 2007 var den ekonomisk optimal utsädesmängd, beroende på såtidpunkt, 350-450 grobara kärnor/m² (ca 150-200 kg/ha), vilket är i paritet med äldre utsädesmängdsförsök. Med nuvarande kunskap förblir rekommenderad utsädesmängd, för havre, i intervallet 350–450 grobara kärnor/m².